

Tillatelse for Gilhusbukta Sjøgrunn AS til utfylling av Gilhusbukta, Lier kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16, og i medhold av forskrift 1. juli 2004 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften), kapittel 22. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 10. mai 2017 og ut fra utdypende informasjon oversendt 26. april 2017.

Vilkårene framgår i tillatelsen. Tillatelsen gjelder fra dags dato og frem til 1. januar 2028.

Bedriften må på forhånd avklare med Miljødirektoratet dersom den ønsker å foreta endringer i forhold til opplysninger gitt i søknad eller under saksbehandlingen som kan ha miljømessig betydning.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 2 år etter at tillatelsen er gjeldende, skal bedriften sende en redegjørelse for årsaken til dette slik at Miljødirektoratet kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Data om tiltakshaver

Tiltakshaver	Gilhusbukta Sjøgrunn AS
Postadresse	Postboks 744, 3003 Drammen
Kommune og fylke	Drammen kommune, Buskerud
Org. nummer (bedrift)	993 937428

Miljødirektoratets referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer
2017.1018.T	0626.0199.01

Tillatelse gitt: 15.01.2018	Endringsnummer:	Sist endret:
Kari Holden seksjonsleder		Erik Høygaard sjefingeniør

1. Tillatelsen omfatter

Tillatelsen omfatter følgende tiltak i Gilhusbukta, Buskerud kommune:

- Utfylling av Gilhusbukta med inntil 3 mill. m³ rene sprengsteinmasser. Krav til massene fremgår av tillatelsen punkt 4.2.

2. Generelle vilkår

2.1. Gjennomføring av tiltak

Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som angitt i søknad av 10. mai 2017 og utdypende informasjon oversendt 26. april og 11. mai 2017 dersom ikke annet fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller på annen måte er avklart med Miljødirektoratet. Vesentlige endringer i forutsetningene i forhold til det som er oppgitt i søknaden tas opp med Miljødirektoratet i god tid før endringene vil bli gjort gjeldende.

2.2. Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra tiltaket, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte grenser, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader.

2.3. Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen

Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

Tiltakshaver skal sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha forurensningsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5 punkt 7¹.

2.5 Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning, plikter tiltakshaver å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften. Tiltakshaver skal så snart som mulig informere Miljødirektoratet om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles iht. tillatelse punkt 3.4.

2.6 Endring av vilkår

Miljødirektoratet kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er oppfylt. Miljødirektoratet har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.

Dersom virksomheten skal foreta en endring som gjør det mulig å motvirke forurensning på en bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal den ansvarlige på forhånd gi Miljødirektoratet melding om dette, jf. forurensningsloven § 19.

2.7 Hensyn til friluftsliv og naturmiljø

Ved gjennomføringen av tiltaket må tiltakshaver tilpasse arbeidet og ta hensyn til friluftsliv og naturmiljø i området.

---

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter - forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

2.8 Forhold til andre myndigheter

Forurensningsmyndighetenes vilkår skal ikke være til hinder for at andre myndigheter kan stille krav med hjemmel i annen lovgivning.

2.9. Internkontroll

Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Tiltakshaver plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

3. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

3.1. Miljørisikoanalyse

Tiltakshaver skal gjennomføre en miljørisikovurdering av sin virksomhet, og vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikovurderingen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved tiltaket som kan medføre akutt forurensning med fare for helse og/eller miljøskader. Ved endrede forhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Tiltakshaver skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

3.2. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikovurderingen skal tiltakshaver iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Tiltakshaver skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

3.3. Etablering av beredskap

Tiltakshaver skal, på bakgrunn av miljørisikoanalyse og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltaket til enhver tid representerer.

3.4. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift³. Tiltakshaver skal også så snart som mulig underrette Miljødirektoratet i slike tilfeller.

4. Gjennomføring av tiltak i Gilhusbukta

4.1. Generelt

Utfyllingen skal gjennomføres så skånsomt som mulig med beste tilgjengelige teknikker slik at spredning av forurensning fra tiltaket minimeres.

Transport, mellomlagring og håndtering av utfyllingsmasser skal gjøres slik at det forårsaker minst mulig søl, støy og støv og minst mulig trafikkmessige problemer.

Tiltakshaver skal varsle Miljødirektoratet senest 4 uker før tiltaket settes i gang og når tiltaket er avsluttet.

² Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter - forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

³ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

4.2. Utfyllingsmasser

Det tillates kun utfylling med sprengsteinsmasser med konsentrasjoner av forurensinger i tilstandsklasse I eller II for sedimenter i Miljødirektoratets veileder M608/2016.

Det tillates ikke bruk av syredannende bergarter.

Massene skal inneholde minst mulig plast. Plastarmering tillates ikke. Plasten i massene skal i hovedsak være slik at den synker til bunns. Det skal stilles krav til masseleverandører om et definert lavt innhold av plast i massene. Tiltakshaver skal gjennom prosjektperioden jobbe aktivt med masseleverandørene for å redusere plastinnholdet i sprengsteinen ytterligere.

Mengde masser som legges ut når, hvor høyt det fylles opp på hvert sted i tiltaksområdet samt kilde til/type masser som legges ut hvor, skal loggføres og rapporteres, jf. punkt 8. Oversikten skal være tilgjengelig for forurensningsmyndigheten.

4.3 Mottakskontroll

Det skal etableres mottakskontroll for å sikre at det kun tas imot masser som oppfyller kravene i denne tillatelsen. Mottakskontrollen skal være en del av kontroll- og overvåkingsrutinene.

4.4 Gjennomføring av utfyllingen

Utfyllingen skal fortrinnsvis gjennomføres etter alternativ 2 i søknaden: "Etablering av ytre sjete", slik at det tidligst mulig kommer på plass en barriere som reduserer spredning av forurensning, plast og partikler ut av tiltaksområdet. For at utfyllingstiltaket ikke skal forstyrre fisk og fugl i gyte- hekke og vandringstiden skal det ikke være aktivitet på den ytre sjeteen i perioden 1. april t.o.m. 30. juni. I denne perioden, og i perioder der Gilhusbukta er belagt med is, kan utfyllingen gjennomføres etter alternativ 3 i søknaden: "Trinnvis utfylling fra land". Frem til Miljødirektoratet, på grunnlag av grundige støyberegninger, eventuelt bestemmer noe annet (se neste avsnitt) må utfylling, i perioden 1. april t.o.m. 30. juni, bare foregå lengst nord i Gilhusbukta.

I løpet av det første året med aktiv utfyllingsaktivitet skal Gilhusbukta Sjøgrunn AS gjennomføre grundige støymålinger av de mest støyende aktivitetene i tiltaket. Med utgangspunkt i disse målingene skal det deretter gjennomføres støyberegninger av hvordan de mest utsatte områdene med gyting, smoltvandring og hekking kan bli eksponert for støy, både over og under vann, fra tiltak i de ulike delene av tiltaksområdet. Støymålingene og -beregningene skal gjennomføres av konsulenter med særlig god ekspertise på støy. Med utgangspunkt i støyberegningene vil Miljødirektoratet vurdere hvilke begrensninger som deretter skal legges på tiltaket i perioden 1. april t.o.m. 30. juni.

4.5. Avbøtende tiltak

Spredningshindrende tiltak skal gjennomføres for å hindre spredning av plast, forurensning og partikler under utfylling og etter at den er avsluttet. Inntil sjeteen er ferdig etablert skal de spredningshindrende tiltakene til enhver tid være særlig omfattende med partikkelsperre og system for oppfangning av plast over hele det gjenværende utløpet av Gilhusbukta. Nærmere beskrivelse av disse tiltakene skal innarbeides i kontroll- og overvåkingsrutinene. Plastavfallet og annet avfall fra utfyllingen skal samles opp og leveres til godkjent mottak.

Tiltakshaver skal etablere en buffersone mot Linnestranda naturreservat for båttransport inn og ut av Gilhusbukta.

Til erstatning for gruntvannsområder som ved utfyllingen går tapt inne i Gilhusbukta, skal det, som beskrevet i søknaden, etableres et nytt gruntvannsområde på motfyllingen i fremkant av utfyllingen. Motfyllingen skal etableres med nye holmer og skjær, egnede områder for undervannsenger og sivområder, og områder for reetablering av ferskvannskorridor som går tapt i utfyllingsområdet.

Før utfyllingen kan starte må Miljødirektoratet ha akseptert sluttrapport fra opprydding av sjøbunnen i Gilhusbukta, jf. tillatelser fra Miljødirektoratet datert 6. desember 2016 og 5. juli 2017.

4.6. Forurensning fra tidligere virksomhet

Forurensningen som ligger i grunnen bak spunt på Drammen Eiendom KFs tomt foran NCC-tomten og der Lier båthavn har hatt virksomhet, skal fjernes på en forsvarlig måte når oppfyllingen utenfor spunten er kommet opp til/over kote 0. Tillatelse til dette arbeidet må innhentes fra Miljødirektoratet i god tid før det skal gjennomføres.

5. Kontroll og overvåking

5.1. Kontroll- og overvåkingsprogram

Det skal gjennomføres kontroll og overvåking av utfyllingsarbeidet i henhold til et kontroll- og overvåkingsprogram. Dette skal utformes i tråd med anbefalinger gitt i "Veileder for håndtering av sedimenter" M-350. Overvåkingen skal være tilstrekkelig til å avdekke eventuell spredning av forurensning, inkl. plast, og eventuelle effekter på naturmiljøet i forbindelse med utfyllingen, og skal foregå før, under og i etterkant av tiltakene. Kontroll- og måleprogrammet skal inngå i virksomhetens internkontroll og en miljørisikovurdering skal ligge til grunn for programmet.

Kontroll- og måleprogrammet skal minimum inneholde:

- Inngåtte avtaler med masseleverandører om innhold av miljøgifter og plast i utfyllingsmasser og opplegg for kontroll av at dette overholdes (jf. tillatelsen punkt 4.2 og 4.3).
- Beskrivelse av hvordan massene eventuelt skal mellomlagres og en plan for avbøtende tiltak mhp. støy og støving.
- Begrunnet beskrivelse av hvordan utleggingen av sprengsteinmassene skal gjennomføres for at spredning av partikler, forurensning og plast knyttet til alle ledd av tiltaket skal reduseres mest mulig.
- Beskrivelse av tiltak for å hindre spredning av plast, forurensning og partikler (jf. tillatelsen punkt 4.5).

Programmet skal oversendes Miljødirektoratet minimum 4 uker før tiltaket settes i gang.

5.2. Kontroll- og overvåking under tiltaket

I anleggsfasen skal eventuell påvirkning av fisk, fugl og flora i anleggsområdet og omkringliggende områder overvåkes. Dette inkluderer gyte- og hekkeområder. Som beskrevet i tillatelsen punkt 4.4 skal det etter ett år med støymålinger gjennomføres støyberegninger for hvordan tiltak i ulike deler av Gilhusbukta eksponerer fisk og fugl for støy.

Tiltakshaver skal ha en tilstrekkelig turbiditetsovervåking til å avdekke eventuell spredning av partikler ut av tiltaksområdet. Hvis turbiditeten i relevant dyp 100 m utenfor tiltaksområdet overstiger 20 NTU over referansenivået i 20 minutter, må tiltaket stanse til turbiditeten har gått ned under grenseverdien og problemene som førte til spredningen er løst. Ved overskridelse av turbiditetsgrensen må det raskt tas vannprøve nær turbiditetsmåleren for analyse av miljøgifter og partikkelinnhold.

Det skal også benyttes partikkelfeller og passive prøvetakere for å måle spredning av forurensning under tiltak. Målingene skal skje på relevant dyp, hvor det forventes mest spredning.

Turbiditetsmålere, partikkelfeller og passive prøvetakere skal alle være plassert slik i forhold til strømrretning, herunder tidevannsstrøm, at de på best mulig måte fanger opp spredning av partikler og forurensning ut av tiltaksområdet.

pH skal måles inne i Gilhusbukta under hele anleggsperioden. Utfylling må stanses i perioder med pH i overflatevann (målt på 1 m dyp) høyere enn 8,2.

5.3. Etterovervåking

Miljøforholdene knyttet til tiltaket skal etterovervåkes i minst 10 år. Overvåking skal skje hvert år de første 3 årene. Deretter kan frekvensen vurderes med utgangspunkt i resultatene så langt. Overvåkingsprogrammet for etterovervåking skal oversendes Miljødirektoratet sammen med sluttrapporten for tiltaket.

5.4. Gjennomføring av analyser

Eventuell prøvetaking, behandling og analyse skal utføres etter Norsk Standard (NS). Dersom NS ikke finnes, kan annen, utenlandsk/internasjonalt standard benyttes. Laboratorier/tjenester med relevant akkreditering skal benyttes der dette er mulig.

6. Støy og støv

6.1. Støy

Tiltakshavers bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride grensene i tabell 1 nedenfor. Eventuelle klager eller overskridelser på støy skal loggføres, og forebyggende tiltak iverksettes.

Grensene er basert på bygg- og anleggsvirksomhet ved anleggsdrift ut over 6 måneder. Alle grenser gjelder ekvivalent lydnivå i desibel (L_{pAeq}), frittfeltverdi og gjelder utenfor rom med støyfølsom bruk. Støygrensene er satt i henhold til Klima- og miljødepartementets Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442), kapittel 4.

Naboer og andre som er utsatt for vesentlig støy som følge av tiltaksarbeidene skal varsles i henhold til kapittel 4.4 i Klima- og miljødepartementets retningslinjer.

Tabell 1. Grenseverdier for utendørs støy fra tiltaksarbeidene

Bygningstype	Utendørs støykrav		
	Dagtid, kl. 07-19 ($L_{pAeq12h}$)	Kveld, kl. 19-23 (L_{pAeq4h}) og søndager/helligdager, kl. 07-19 ($L_{pAeq16h}$)	Natt, kl. 23-07 (L_{pAeq8h})
Boliger, hotell og kontor	60 dB	55 dB	45 dB
Skole, barnehage	55 dB i brukstid		

Støyende aktiviteter skal normalt ikke forekomme om natten. Dersom det i kortere perioder er nødvendig å gjennomføre nattarbeid skal dette varsles i henhold til kapittel 4.4 (T-1442) med plan for informasjon til berørte naboer og loggføring av klager.

6.2. Støv

Tiltakshaver plikter å gjennomføre effektive tiltak for å redusere støvutslipp fra all støvende aktivitet under selve anleggsarbeidet. Dette gjelder både transport, eventuell lagring og utlegging av materialet som skal brukes til utfylling av Gilhusbukta, jf. tillatelsen punkt 4.1.

Eventuelle klager på støvflukt skal loggføres.

En beskrivelse av hvordan massene eventuelt skal transporteres, lagres og legges ut og en plan for hvordan støvutslippene fra dette skal reduseres, skal vedlegges kontroll- og måleprogrammet og sendes til Miljødirektoratet senest 4 uker før igangsettelse av tiltakene, jf. tillatelsen punkt 5.

7. Avfall

Tiltakshaver plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Tiltakshaver plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften. Farlig avfall som påtreffes og som kan identifiseres og sorteres ut skal leveres til godkjent mottak. Ved behov for mellomlagring skal dette skje i tette containere som er godkjent for lagring og transport av farlig avfall.

8. Rapportering

8.1. Rapportering før igangsettelse av tiltakene

Senest 4 uker før anleggsarbeidet igangsettes skal Miljødirektoratet motta følgende informasjon:

- Miljøriskovurdering inkludert beredskapsplan.
- Redegjørelse for prosjektets utfyllingsplan inkl. mest mulig oppdatert tidsplan for utfylling og plan for hvordan transport av utfyllingsmasser til/inn i tiltaksområdet skal foregå.
- Redegjørelse for hvilke utfyllingsmasser som det er inngått avtale om (hvilket tunnelprosjekt, mengde og type masser, hvordan unngå plast fra sprengning, forekomst av sprengstoffrester) og metode for utlegging.
- Kontroll- og overvåkingsprogram for utfyllingen.

8.2. Rapportering underveis

Det skal føres logg fra overvåking av tiltaket. Loggen skal som et minimum inneholde måleresultat, eventuelle overskridelser, uønskede hendelser og korrigerende tiltak.

Etter at aktiviteten er startet opp, skal det årlig sendes rapport til Miljødirektoratet innen 1. mars påfølgende år. Rapporten skal inneholde:

- Beskrivelse av utført arbeid og evt. avvik fra planlagt arbeid.
- Status for utfyllingsarbeidet med område som er fylt ut til hvilket dyp (totalt og siste år angitt på kart med koordinater). Mengde og type masse som er fylt ut med angivelse av hvilket samferdselsprosjekt massene kommer fra.
- Status for gjennomføring av de avbøtende tiltakene i tillatelsen punkt 4.5 og for håndtering av forurensning fra tidligere virksomhet, jf. tillatelsen punkt 4.6. Vurdering av hvordan disse tiltakene virker så langt.
- Beskrivelse av erfaring med utstyr, teknologi osv.
- Resultater fra gjennomført overvåkingsprogram (Innhold i utfyllingsmasser av miljøgifter og plast, spredning av partikler og plast ut av tiltaksområdet, pH, kjemiske analyser av vann, -substrat fra sedimentfeller og -passive prøvetakere, virkninger på naturmiljøet).
Målinger av spredning av partikler ut av tiltaksområdet skal rapporteres samlet i graf med turbiditets- og tidsakse. Omfanget av spredning og eventuell miljømessig betydning av spredningen skal omtales.
Målinger av pH inne i tiltaksområdet skal rapporteres samlet i graf med pH- og tidsakse. Omfanget av forhøyet pH og dermed av forhøyde ammoniakk-konsentrasjoner og eventuell miljømessig betydning av pH/NH₃-stigningen, skal omtales. Perioder med stans i arbeidet pga. pH > 8.2 skal rapporteres.
- Resultater av overvåking av virkninger på naturmiljøet.
- Oversikt over eventuelle uønskede hendelser og avvik fra tillatelsen. Beskrivelse av når og hvordan avvik er rettet opp.
- Oversikt over mer alvorlige brudd på tillatelsen, avbøtende tiltak som er gjennomført og når avviket ble rettet opp. Dette skal også rapporteres løpende.

- Resultater av støymålinger og –beregninger (jf. tillatelsen punkt 4.4) av hvordan de mest utsatte områdene med gyting, smoltvandring og hekking kan bli eksponert for støy, både over og under vann (jf. tillatelsen punkt 4.4).

8.3. Sluttrapport

Det skal sendes inn sluttrapport fra arbeidene innen tre måneder etter at anleggsarbeidene er avsluttet.

Rapporten skal oppsummere anleggsarbeidene, og skal inneholde:

- Oppsummering av gjennomførte tiltak og evt. avvik fra planlagt arbeid.
- Mengde og type masse som er fylt ut med angivelse av hvilke samferdselsprosjekt massene kommer fra.
- Resultater fra gjennomføring av de avbøtende tiltakene i tillatelsen punkt 4.5 og for håndtering av forurensning fra tidligere virksomhet, jf. tillatelsen punkt 4.6. Vurdering av hvordan disse tiltakene har virket/virker i forhold til hensikten.
- Beskrivelse av erfaring med utstyr, teknologi etc.
- Oppsummering av resultater fra gjennomført overvåkingsprogram (Innhold i utfyllingsmasser av miljøgifter og plast, spredning av partikler og plast ut av tiltaksområdet, pH, kjemiske analyser av vann, substrat fra sedimentfeller og passive prøvetakere, virkninger på naturmiljøet).
- Oppsummering av mer alvorlige brudd på tillatelsen med beskrivelse av eventuelle avbøtende tiltak som er gjennomført. Hvilken uheldig påvirkning har bruddene hatt på omgivelsene? Beskrivelse av når og hvordan avvik er rettet opp.
- Oppsummering av eventuelle andre uønskede hendelser og avvik fra tillatelsen. Beskrivelse av eventuelle avbøtende tiltak som er gjennomført for å hindre uheldig påvirkning på omgivelsene. Beskrivelse av når og hvordan avvik er rettet opp.
- Plan for etterovervåking.

9. Utskifting av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Miljødirektoratet på forhånd gis melding om dette. All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker (BAT) med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

10. Tilsyn

Tiltakshaver plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.